

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Dato: 19. marts 2009
Sags.nr.: 0901430
Sagsbeh.: SUMSMJ / Regional sundhed
Dok nr: 20811

Notat om tvangsstatistikken

På samråd YZ den 18. marts 2009 om anvendelse af tvang i psykiatrien blev der rejst spørgsmål om, hvorvidt Sundhedsstyrelsens årlige opgørelse over anvendelsen af tvang i psykiatrien (Sundhedsstyrelsens tvangsstatistik) er tilstrækkelig detaljeret og informativ.

Definition af tvang

Ved tvang forstås anvendelse af foranstaltninger, for hvilke der ikke foreligger et informeret samtykke. Reglerne for anvendelse af tvang i psykiatrien følger af Bekendtgørelse af lov om anvendelse af tvang i psykiatrien, lovbekendtgørelse nr. 1111 af 1. november 2006.

Begrebet tvang dækker over en række forskellige tvangsforanstaltninger:

- Frihedsberøvelser: tvangsinlæggelse, tvangstilbageholdelse og tvangstilbageførsel
- Tvangsbehandling: tvangsmedicinering, elektrostimulation (ECT behandling) under tvang, tvangsernæring og tvangsbehandling af legemlig lidelse
- Fysisk magtanvendelse: fiksering med bælte, fiksering med remme, fiksering med handsker, fastholden, aflåsning af afdelingens yderdøre, behandling med beroligende medicin og personlig skærmning
- Beskyttelsesforanstaltninger: stofbælte, aflåsning af yderdøre, personlige alarm- og pejlesystemer.
- Aflåsning af patientstue på Sikringsafdelingen under psykiatrisk Center, Sygehus Vestsjælland (gælder kun Sikringsafdelingen)
- tvang i forbindelse med personlig hygiejne
- undersøgelse af post, patientstuer og ejendele, kropsvisitation samt beslaglæggelse og tilintetgørelse af genstande

For nærmere beskrivelse af de enkelte tvangsforanstaltninger se evt. ministerens besvarelse af spørgsmål 161 (Alm. del) stillet af udvalget den 17. december 2008.

Sundhedsstyrelsens statistik over anvendelse af tvang i psykiatrien

Tvangsstatistikken omfatter tvangsforanstaltninger vedrørende patienter indlagt på psykiatriske sygehusafdelinger.

Statistikken viser hvor mange forskellige patienter, der har været berørt af tvangsforanstaltninger under indlæggelsen samt antallet af personer berørt af hver af de enkelte tvangsforanstaltninger. Opgørelsen viser endvidere antallet af tvangsforanstaltninger. Endelig vises i frekvenstabeller, hvor hyppigt fiksering og/eller fysisk magtanvendelse er anvendt overfor den enkelte person, og hvor hyppigt der gives elektrostimulation (ECT behandling) med patientens samtykke eller under tvang.

Siden februar 2006 har det været muligt for afdelingerne at få adgang til tvangsstatistikkerne. Tvangsstatistikken er dermed også et kvalitetsudviklingsværktøj for de enkelte psykiatriske afdelinger.

Det er afgørende for tvangsstatistikens anvendelse - både som kvalitetsværktøj og som kontrolredskab for Sundhedsstyrelsen og embedslægerne – at afdelingerne foretager korrekt registrering af anvendelsen af tvang på afdelingerne.

Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en vejledning om udfyldelse af tvangsprotokoller (registrering af anvendelse af tvang i psykiatrien) samt registrering af anvendelse af udskrivningsaftaler/koordinationsplaner (VEJ nr. 10575 af 20. december 2006) til de psykiatriske afdelinger.

Vejledningen beskriver i detaljer, hvordan afdelingen skal udfylde tvangsprotokollen og indberettes anvendelse af tvang til Sundhedsstyrelsen. Det er af afgørende betydning for tallenes anvendelse